

ВИСНОВКИ

експертної комісії Міністерства освіти і науки України за результатами проведення первинної акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна

Відповідно до підпункту 20 пункту 2 розділу XV «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про вищу освіту» та пункту 4 «Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 09 серпня 2001 р. № 978, згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 13 листопада 2018 року № 1961-л, з метою проведення первинної акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) освітнім рівнем у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна експертна комісія у складі:

Голова комісії:

Денисик Григорій Іванович - завідувач кафедри географії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, доктор географічних наук, професор,

Член комісії:

Щабельська

Валентина Георгіївна

- завідувач кафедри географії Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, кандидат географічних наук, доцент,

у період з 28 листопада 2018 р. по 30 листопада 2018 р. розглянула подану Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна акредитаційну справу та провела експертне оцінювання відповідності освітньої діяльності цього закладу вищої освіти Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів освіти та державним вимогам до акредитації з підготовки фахівців рівня вищої освіти магістр за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія, а саме:

- достовірність інформації, поданої Харківським національним університетом імені В.Н. Каразіна до Міністерства освіти і науки України;

Голова комісії

Г. І. Денисик

- відповідність показників діяльності закладу вищої освіти встановленим Ліцензійним вимогам щодо кадрового, матеріально-технічного, навчально-методичного, інформаційного забезпечення;
- відповідність освітньої діяльності з підготовки фахівців державним вимогам до акредитації.

Висновки експертів підготовлені на основі вивчення відповідних документів, що регламентують діяльність Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, навчально-методичної документації освітньо-професійної програми Географія зі спеціальності 106 Географія за рівнем вищої освіти магістр, проведення співбесід з керівництвом та викладачами випускової кафедри фізичної географії та картографії факультету геології, географії, рекреації і туризму.

Експертна комісія вважає, що інформація, подана до Міністерства освіти і науки України Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна, є достовірною.

Експертна комісія встановила наступне:

1. Загальна характеристика

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна має найвищий статус самоврядного (автономного) державного вищого навчального закладу, підпорядкований Міністерству освіти і науки України, має IV рівень акредитації (сертифікат про акредитацію РД-IV № 2158956 від 12.08.2013 р.).

Місце знаходження Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна: майдан Свободи 4, Харків, Україна, 61022.
Тел. (057) 705-12-47, факс (057) 705-12-57; e-mail: univer@karazin.ua.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна – один із найстаріших університетів Східної Європи, заснований у листопаді 1804 року з ініціативи видатного громадського діяча та просвітителя Василя Назаровича Каразіна. Урочисте відкриття університету відбулося 29 січня 1805 року.

За радянські часи та перші 8 років незалежності України університет мав назву Харківській державний університет ордена Трудового Червоного Прапора імені О.М. Горького (з 1936 р.), з 1988 року орденів Жовтневої Революції та Дружби народів. Указом Президента України від 11 жовтня 1999 року № 1313/99 Харківському університету надано статус національного і присвоєно ім'я його засновника – В. Н. Каразіна. Указом

Президента України від 28.05.2003 р. № 454/2003 Харківському національному університету імені В.Н. Каразіна надано статус самоврядного (автономного) державного вищого навчального закладу. Постановою Кабінету Міністрів України від 03 лютого 2010 р. № 76 Харківському національному університету імені В.Н. Каразіна надано статус самоврядного (автономного) дослідницького національного університету.

З Харківським університетом пов'язані імена таких всесвітньо відомих учених, науковців та просвітителів, як П. П. Гулак-Артемівський, О. М. Ляпунов, М. І. Костомаров, М. П. Барабашов, М. М. Бекетов, Д. І. Багалій, А. М. Краснов, М. В. Остроградський, О. О. Потєбня, О. В. Погорєлов та багато інших. Харківський університет – єдиний в Україні, де навчалися і працювали три лауреати Нобелівської премії – біолог Ілля Мечников, економіст Семен Кузнець, фізик Лев Ландау.

Активно діє понад 20 всесвітньо відомих наукових шкіл, працюють спеціалізовані ради із захисту докторських та кандидатських дисертацій. У 2017 р. вченими університету видано 134 монографії (з них 15 за кордоном), 41 випуск «Вісника ХНУ імені В. Н. Каразіна», 48 збірників наукових праць, 5786 статей та тез доповідей, з них 1054 – у зарубіжних виданнях (895 із них розміщені в наукометричній базі даних Scopus), отримано 51 охоронний документ, подано 57 заявок на винаходи. Каразінський університет за оцінками Міністерства освіти і науки України у 2017 році виконував один із найбільших обсягів фундаментальних і прикладних досліджень.

У першому півріччі 2018 р. вченими університету видано 50 монографій (із них 15 – за кордоном), 26 випусків «Вісника ХНУ імені В. Н. Каразіна», 39 збірників наукових праць, 2192 статті та тези доповідей, із них 505 – у зарубіжних виданнях, 223 із них розміщені у виданнях, що входять до наукометричної бази даних Scopus; отримано 26 охоронних документа.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна по праву займає вищі позиції всеукраїнських рейтингів серед класичних університетів і добре відомий за межами України.

Університет є одним із найбільших наукових центрів України. У ньому представлені практично всі напрями сучасної фундаментальної науки. До складу університету входять НДІ хімії, НДІ біології, НДІ астрономії. Університет має 21 структурний підрозділ, які здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти – навчально-науковий інститут «Каразінська школа бізнесу» і 20 факультетів: біологічний; геології, географії, рекреації і туризму; екологічний; економічний; іноземних мов; історичний; комп'ютерних наук; медичний; математики та інформатики; психології; радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем;

соціологічний; фізико-технічний; фізико-енергетичний; фізичний; філологічний; філософський; хімічний; юридичний.

Підготовка фахівців здійснюється за 41 спеціальністю у 17 галузях знань згідно «Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266. Продовжується підготовка бакалаврів за 47 напрямками (за переліком напрямів, затвердженим постановою КМУ № 1719 від 13.12.2006) та підготовка спеціалістів за спеціальністю «Лікувальна справа» (за переліком спеціальностей, затвердженим постановою КМУ № 787 від 27.08.2010).

Навчально-виховний процес забезпечують більше 2 тис. науково-педагогічних працівників, які працюють на 127 кафедрах, 106 з яких є випусковими. Усього в навчальному процесі і науковій роботі беруть участь понад 350 докторів наук, професорів та близько 1000 кандидатів наук, доцентів.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна входить до 500 найкращих університетів світу за дослідженням двох найбільш впливових глобальних рейтингів університетів: QS World University Rankings та Академічного рейтингу університетів світу («Шанхайський рейтинг»). Таким чином, виконано головне завдання Програми розвитку університету на 2010-2020 роки – університет увійшов до групи університетів світового класу.

Пріоритетними напрямками діяльності університету є:

1. Підвищення результативності та якості фундаментальних і прикладних наукових досліджень у перспективних галузях сучасного наукового пізнання. Ефективна комерціалізація результатів наукових досліджень за участю українських і зарубіжних суб'єктів інноваційної діяльності, вихід на національні та світові ринки наукових розробок і технологій.

2. Підвищення якості навчального процесу, забезпечення його відповідності світовим стандартам, постійне оновлення напрямів, змісту і форм організації навчання відповідно до динаміки національного та світових ринків праці, перехід на проблемно-дослідницьку модель навчального процесу.

3. Удосконалення виховної роботи зі студентською молоддю, зміцнення і розвиток традицій класичного університету, посилення і розширення ролі університету як центру інтелектуальної культури та просвітництва.

4. Посилення соціального захисту викладачів і студентів, розвиток соціальної інфраструктури, розвиток і модернізація матеріально-технічної

бази навчального процесу і наукових досліджень, забезпечення фінансової стійкості університету.

5. Забезпечення високої якості освіти та широкого спектру аспірантських і магістерських освітніх програм.

6. Забезпечення високого фахового рівня науково-педагогічних та наукових працівників.

7. Забезпечення набору на навчання до університету мотивованих і обдарованих студентів і аспірантів.

8. Забезпечення інтеграції до європейського та світового освітньо-наукового простору, розвитку академічної мобільності та міжнародних академічних комунікацій, зміцнення міжнародного авторитету університету.

Очолює ХНУ імені В.Н. Каразіна ректор – Бакіров Віль Савбанович, доктор соціологічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, академік НАН України. На посаді ректора з 1998 р.

Комісією були перевірені основні установчі документи, що забезпечують право надання освітніх послуг з підготовки фахівців з вищою освітою в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна, а саме:

Статут Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, погоджений конференцією трудового колективу 27 грудня 2017 року, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України 13 червня 2018 року, реєстраційний № 644);

Сертифікат Міністерства освіти і науки України серія РД-IV № 2158956, виданий на підставі рішення Акредитаційної комісії від 30 травня 2013 р. за № 104 (наказ МОН України від 04.06.2013 р. № 2070-л), термін дії до 1 липня 2023 р.;

Відомості про право здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна;

Наказ МОН України від 26.12.2014 р. № 1518 «Щодо закріплення державного майна за Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна».

Установчі документи Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна представлені у повному обсязі.

Підготовка фахівців за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія здійснюється в університеті з 2017 р. на факультеті геології, географії, рекреації і туризму. Випусковою кафедрою за цією освітньо-професійною програмою є кафедра фізичної географії та картографії.

Кафедра фізичної географії та картографії (наукові напрями: збалансоване природокористування, ландшафтні знімання, регіональні зміни клімату, альтернативна енергетика, ГІС-аналіз, моделювання на основі ГІС, тематичне картографування, проблеми безперервної географічної освіти та інноваційні методики викладання географії, кадастр і моніторинг земель, туристичне краєзнавство) має колектив висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів (17 працівників). Чисельність викладачів та їх фахова підготовка є достатніми для забезпечення навчального процесу. Серед викладачів кафедри є 3 професори, в т.ч. 2 доктори географічних наук, 1 доктор технічних наук; 4 кандидати наук зі званням доцента; 5 кандидатів наук на посаді доцента, 2 старших викладача, кандидати географічних наук; 1 доцент кафедри (без наукового ступеня); 2 старших викладача. Викладачі кафедри – автори і співавтори монографій, довідників, словників, енциклопедичних видань, підручників, посібників, атласів, карт, програм навчальних дисциплін. У складі кафедри функціонують три навчальні лабораторії (фізичної географії, геоєкології та методики викладання географічних дисциплін; топографії, картографії та геоінформаційних технологій; геоінформаційних систем і дистанційного зондування Землі), університетський і регіональний науково-методичний центр безперервної географічної освіти, чотири бібліотеки. Кафедра забезпечує Харківську, Полтавську, Сумську, Донецьку, Луганську та частково Львівську, Житомирську і Закарпатську області висококваліфікованими фахівцями в галузі географії, картографії, геоінформаційних технологій в географії, шкільного туризму. Завідувач кафедри – доктор географічних наук, професор Голіков Артур Павлович.

Формування контингенту студентів здійснюється згідно з законодавчими та нормативними актами, відповідно до державного замовлення в обсязі виданої ліцензії, без порушень. Якісний склад студентів формується завдяки налагодженій профорієнтаційній роботі. Задля формування і збереження контингенту студентів у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна використовують різноманітні форми та методи профорієнтаційної роботи, довузівської підготовки молоді до вступу: діють ліцей ХНУ і Центр довузівської підготовки; проводять олімпіади, Дні відкритих дверей; виконується робота науково-педагогічного складу факультету з дійсними членами Малої Академії наук; діє школа «Юний географ» при Харківській обласній станції юних туристів; проводиться робота серед учителів, які підвищують кваліфікацію при Харківській академії неперервної освіти та Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна.

У 2017 році у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна здійснено перший набір студентів до магістратури за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія. Вступ до магістратури проводиться на конкурсній основі. Фактичний контингент студентів не перевищує ліцензований обсяг. Випускова кафедра виконує державне замовлення на підготовку фахівців на 100 %.

Висновок. Перевіривши наявність та достовірність документів, що забезпечують правові основи діяльності, експертна комісія зазначає, що Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна має в повному обсязі оригінали установчих документів, що відповідають вимогам акредитації, юридичні підстави для здійснення освітньої діяльності за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія за рівнем вищої освіти магістр. Достовірність інформації щодо загальної характеристики закладу вищої освіти, поданої в акредитаційній справі Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна, перевірена та підтверджена експертною комісією.

2. Зміст підготовки фахівців

Провадження освітньої діяльності в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна здійснюється у повній відповідності до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Відомостей про право здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна, нормативних документів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна: Статуту, Правил внутрішнього розпорядку, Положення про організацію освітнього процесу, Положення про систему забезпечення якості вищої освіти, Положення про студентське самоврядування, положення про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників університету, Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної Комісії для атестації здобувачів вищої освіти; Тимчасового стандарту вищої освіти спеціальності 106 Географія, схваленого Вченою радою Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна 27 березня 2017 р., протокол № 5 і затвердженого наказом ректора від 03 квітня 2017 р. № 1707-1/112 та освітньо-професійної програми Географія підготовки магістрів зі спеціальності 106 Географія. Кафедра фізичної географії та картографії факультету геології, географії, рекреації і туризму забезпечує якісну фундаментальну підготовку студентів, навички науково-дослідницької роботи та високу загальну культуру.

Експертною комісією встановлено, що для провадження освітньої діяльності Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна має повний комплект нормативної документації за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія. Основними нормативними документами, що визначають організацію освітнього процесу, є освітньо-професійна програма, навчальний і робочі плани, програми дисциплін, що розроблені університетом і затверджені у встановленому порядку. Навчальний план укладений відповідно до профілю освітньо-професійної програми Географія зі спеціальності 106 Географія рівня вищої освіти магістр із дотриманням співвідношення навчального часу між циклами підготовки, що схвалені Вченою радою Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та затверджені ректором.

Освітньо-професійна програма Географія зі спеціальності 106 Географія та навчальний план схвалені Вченою радою Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (протокол № 5 від 27.03.2017 р.) та затверджені наказом ректора університету № 1701-1/112 від 03.04.2017 р.

Термін навчання студентів у магістратурі складає 1 рік 4 місяці. Загальний бюджет навчального часу – 2700 годин / 90 кредитів. Навчальним планом визначено нормативну компоненту 1980 годин / 66 кредитів (73 %) та вибірккову компоненту – 720 годин / 24 кредити (27 %).

Навчальний план укладено з урахуванням вимог безперервності та наступності з урахуванням вимог ринку праці. Структура навчального плану передбачає перелік нормативних і вибіркових навчальних дисциплін, різні види аудиторних занять і виробничих практик, форми підсумкового контролю, форми атестації здобувачів вищої освіти, що відповідають нормативним вимогам Міністерства освіти і науки України. Перелік дисциплін дає змогу студентам набути професійну спеціалізацію, підвищити рівень фахової підготовки. Співвідношення навчального часу між циклами підготовки відповідає рекомендаціям Міністерства освіти і науки України. Уся навчальна робота на кафедрі спрямована на підвищення рівня підготовки висококваліфікованих фахівців.

Навчальним планом підготовки фахівців з географії передбачені 3 види практик (науково-дослідницька, виробнича, асистентська), які забезпечені відповідними методичними вказівками (рекомендаціями).

Експертна комісія встановила, що навчальний план підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія виконується у повному обсязі згідно з графіком освітнього процесу, відповідає державним вимогам та потребам ринку праці. Робота кафедри фізичної географії та картографії факультету геології, географії,

рекреації і туризму, що забезпечує освітній процес, спланована згідно з діючими вимогами і рекомендаціями Міністерства освіти і науки України.

Висновок. На підставі проведеної експертизи наданих документів експертна комісія засвідчує відповідність змісту підготовки фахівців чинним ліцензійним та акредитаційним нормативам, потребам ринку праці, що забезпечує якісну підготовку магістрів за спеціальністю 106 Географія, освітньо-професійною програмою Географія. Усі документи затверджені в установленому порядку. Перевірка навчального плану показала, що в навчанні забезпечується структурно-логічна послідовність викладання дисциплін, а співвідношення навчального часу між циклами підготовки та зміст підготовки відповідає державним вимогам.

3. Організаційне та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

Порядок організації освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна відповідає вимогам Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна», затвердженому рішенням Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна від 27.03.2017 року, протокол № 5 і введеного в дію наказом ректора № 0202-1/155 від 21.04.2017 р. (зі змінами).

Освітній процес в університеті здійснюється в таких формах: аудиторні заняття, самостійна робота, консультації, практична підготовка, дипломне проектування, контрольні заходи.

Навчально-методичне забезпечення всіх дисциплін і видів робіт з підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія включає: робочі програми навчальних дисциплін; наскрізну програму практичної підготовки і робочі програми практик; підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до семінарських і практичних занять; індивідуальні семестрові завдання для самостійної роботи студентів з навчальних дисциплін; завдання до семінарських і практичних занять; контрольні роботи та комплексні контрольні роботи з навчальних дисциплін для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу; комплекти тестів; методичні матеріали для студентів з питань самостійного опрацювання фахової літератури, написання кваліфікаційної роботи магістра. Матеріали фахових видань географічного спрямування, навчально-методичні розробки кафедри фізичної географії та картографії, а також література, яка розміщена у внутрішній

комп'ютерній мережі університету і мережі Internet, в репозитарії Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна можуть використовуватися студентами під час самостійної роботи.

На основі освітньо-професійної програми Географія та навчального плану зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна розроблені навчально-методичні комплекси всіх дисциплін навчального плану. Комісія перевірила навчально-методичні комплекси: робочі програми, тексти лекцій, завдання і методичні матеріали до практичних та семінарських занять, контрольні завдання, пакети комплексних контрольних робіт, матеріали для підсумкової діагностики результатів навчання, методичні матеріали для самостійної роботи студентів. Встановлено, що забезпеченість навчально-методичними матеріалами за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія складає 100 %.

Робочі програми усіх навчальних дисциплін та практик розглянуті на засіданні кафедри фізичної географії та картографії, на методичній комісії факультету геології, географії, рекреації і туризму Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та затверджені ректором (проректором з науково-педагогічної роботи). Програми дисциплін містять: опис навчальної дисципліни (мету і завдання, обсяг, заплановані результати навчання, а саме вимоги до компетентностей, знань, умінь і навичок студентів), тематичний план навчальної дисципліни, зміст програми, теми практичних, семінарських занять, завдання для самостійної роботи студентів, індивідуальні завдання, методи контролю, порядок і критерії оцінювання результатів навчання студентів та шкалу оцінювання, список рекомендованої літератури та інформаційних ресурсів.

З усіх дисциплін, згідно з навчальним планом підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія, розроблені пакети комплексних контрольних робіт, затверджені на засіданні кафедри фізичної географії та картографії (протокол № 1 від 30 серпня 2018 р.) та засідання методичної комісії факультету геології, географії, рекреації і туризму (протокол № 1 від 30 серпня 2018 р.).

Практична підготовка студентів є обов'язковою компонентою освітньо-професійної програми Географія зі спеціальності 106 Географія. У Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна розроблено і затверджено чинні програми проведення практик та методичні рекомендації до них, що відповідають вимогам «Положення про проведення практики студентів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна»,

затвердженого рішенням Вченої ради університету від 28.03.2018 р., протокол № 4 і введеного в дію наказом ректора № 0202-1/145а від 04.04.2018 р.

Згідно отриманих результатів перевірки, Комісія констатує, що, відповідно до навчального плану, студенти, що навчаються за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти на першому курсі магістратури проходять науково-дослідницьку практику, по закінченню другого семестру – виробничу практику, а у третьому семестрі – асистентську практику.

Базами для проведення практик є кафедра фізичної географії та картографії факультету геології, географії, рекреації і туризму, Головне управління статистики у Харківській області, національні природні парки «Дворічанський» і «Слобожанський», Львівський національний університет ім. І. Франка, Харківський організаційно-методичний центр туризму, Харківська обласна станція юних туристів, Організаційно-методичний центр туристичного бізнесу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Центральна наукова бібліотека ХНУ імені В. Н. Каразіна, Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. Керівниками практик призначаються викладачі, що мають відповідний стаж науково-педагогічної і практичної діяльності. Кожен вид практики передбачає проведення установчих та підсумкових конференцій, оформлення звітної документації, яка зберігається на випусковій кафедрі фізичної географії та картографії згідно з нормами чинного законодавства.

Експертна комісія перевірила термін дії угод про проходження практик. Всі практики забезпечені угодами з чинним терміном дії.

Атестація здобувачів вищої освіти у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна здійснюється Екзаменаційними комісіями. Після виконання студентом індивідуального плану навчання з метою встановлення фактичної відповідності рівня освітньої підготовки вимогам освітньо-професійної програми Географія, на основі аналізу успішності навчання та рівня сформованості компетентностей, Екзаменаційна комісія перевіряє науково-теоретичну та практичну підготовку випускників, вирішує питання про присвоєння їм відповідної кваліфікації, отримання державного документа про освіту та кваліфікацію, опрацьовує пропозиції щодо поліпшення якості освітньої підготовки фахівців та вносить пропозиції щодо подальшого навчання у аспірантурі. Атестація здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти здійснюється у вигляді захисту кваліфікаційної роботи магістра. Випусковою кафедрою фізичної

географії та картографії розроблено тематику та методичні рекомендації для виконання кваліфікаційних робіт магістрів за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія. Дипломні роботи 2018 р. охоплюють території від локального до макрорегіонального рівнів.

Викладачі кафедри фізичної географії та картографії факультету геології, географії, рекреації і туризму Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна постійно займаються розробкою та оновленням робочих програм навчальних дисциплін, виданням навчально-методичної літератури, навчальних посібників. Аналіз навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності засвідчив, що впровадження новітніх технологій навчання, активізація пізнавальних інтересів студентів, мультимедійний супровід лекційних і практичних занять, впровадження інноваційних технологій навчання є основними напрямками методичної роботи кафедри фізичної географії та картографії факультету геології, географії, рекреації і туризму Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Висновок. Дисципліни навчального плану забезпечені підручниками, навчальними посібниками, методичними рекомендаціями на 100 %. Графік навчального процесу на навчальний рік розроблений і дотримується у повному обсязі. Експертна комісія відзначає, що організаційне та навчально-методичне забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти є достатнім, за всіма складовими відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів освіти та державним вимогам до акредитації і забезпечує державну гарантію якості освітнього процесу.

4. Кадрове забезпечення освітнього процесу

Експертна комісія перевірила достовірність наведеної в акредитаційній справі інформації про якісний склад науково-педагогічних працівників кафедр Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, які забезпечують освітній процес за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Відповідальність за підготовку магістрів за освітньо-професійною програмою Географія покладено на випускову кафедру фізичної географії та картографії. Для реалізації навчальних планів підготовки на кафедрі залучають висококваліфікованих викладачів. Досвід викладання відповідає

вимогам до рівня навчальної, методичної та виховної роботи, яка виконується.

Науково-педагогічний персонал кафедри фізичної географії та картографії забезпечує високоякісну підготовку фахівців за спеціальністю 106 Географія. На кафедрі фізичної географії та картографії працюють 17 науково-педагогічних працівників, з них докторів наук – 3, кандидатів наук – 11. Серед науково-педагогічних працівників кафедри є 2 доктори географічних наук, 1 доктор технічних наук, професори: А. П. Голіков, В. А. Пересадько, І. Г. Черваньов; 11 кандидатів наук, серед яких: к. геогр. н., доценти А. М. Байназаров, О. О. Жемеров, Л. Б. Поліщук, Ю. І. Прасул, к. геогр. н., доценти кафедри Н. О. Бубир, С. І. Решетченко, О. І. Сінна, О. В. Залюбовська (Бодня), К. В. Родненко, к. геогр. н., старші викладачі О. Л. Агапова, Б. О. Шуліка; доцент кафедри В. Г. Клименко, 2 старших викладача Н. В. Свір, Н. В. Попович. Таким чином, кількість викладачів з науковими ступенями та вченими званнями складає 74 %. Завідувач кафедри – доктор географічних наук, професор Голіков Артур Павлович.

За минулі 5 років усі без винятку викладачі постійно здійснювали різнобічне підвищення кваліфікації: стажування в Україні і за кордоном, підвищення кваліфікації на підприємствах і у фахових організаціях, на споріднених кафедрах у провідних вищих навчальних закладах Харкова та України, участь у профільних семінарах, конференціях, курсах, виконання наукових робіт і захист дисертацій та ін. Загальна частка викладачів, які пройшли підвищення кваліфікації, становить 100 %. Підвищення кваліфікації викладацького складу за термінами та формами відповідає чинним вимогам. Науково-педагогічний склад факультету забезпечує сучасні умови навчання і дослідницької роботи студентів.

Кафедра фізичної географії та картографії поповнюється випускниками аспірантури, молодими кандидатами наук за спеціальністю, а також фахівцями-практиками, які виявили бажання залучитися до науково-педагогічної роботи. Підбір і ефективно використання науково-педагогічних кадрів здійснюється на системній основі, відповідно до вимог чинного законодавства, зокрема Закону України «Про вищу освіту», нормативних актів Міністерства освіти і науки України.

За рівень підготовки здобувачів за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти відповідає група забезпечення спеціальності, до складу якої входять 10 науково-педагогічних працівників, зокрема 4 доктори наук і 6 кандидатів наук. Усі вони працюють у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна за основним місцем роботи, мають

кваліфікацію відповідно до спеціальності 106 Географія, і не входять до жодної іншої групи забезпечення в поточному семестрі.

Кількість викладачів, що забезпечують навчальний процес згідно з розробленим навчальним планом підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія – 13 осіб, з них 3 доктори наук, професори, 9 кандидати наук, доценти. Тобто всі науково-педагогічні працівники, які здійснюють освітній процес за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія, мають наукові ступені, вчені звання, стаж науково-педагогічної діяльності понад 2 роки та рівень наукової та професійної активності, який засвідчується виконанням не менше чотирьох видів та результатів з перелічених у п. 30 Ліцензійних умов.

Чисельність та якісний склад науково-педагогічних працівників кафедри фізичної географії та картографії відповідає чинним вимогам і забезпечує підготовку фахівців за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за всіма циклами навчання у повному обсязі. Базова освіта, науковий ступінь, вчене звання, необхідний стаж роботи, спрямованість наукової діяльності всіх викладачів відповідають профілю дисциплін, що підтверджено дипломами про вищу освіту, атестатами професорів і доцентів, дипломами докторів і кандидатів наук, документами про підвищення кваліфікації.

На основі аналізу якісного складу науково-педагогічних працівників, які забезпечують освітній процес за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, встановлено наступне.

Всього лекційних годин 277 год. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями, вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин дисциплін навчального плану (277 год.) – 100 % від загальної кількості лекційних годин, зокрема, які працюють у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна за основним місцем роботи (255 год.) – 92 %, з них докторів наук (81 год.) – 29 %.

Випусковою кафедрою, що відповідає за підготовку магістрів за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія, є кафедра фізичної географії та картографії факультету геології, географії, рекреації і туризму Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Кафедра забезпечує професійну підготовку, виконує координуючу роль з питань змісту навчання, організації практичної підготовки науково-педагогічних кадрів, розробки нормативних документів, планування та методичного забезпечення освітнього процесу за освітньо-

професійною програмою, що акредитується.

Експертна комісія перевірила особові справи науково-педагогічних працівників, оригінали трудових книжок, протоколи засідань вченої ради, дипломи про вищу освіту, атестати доцентів, професорів, дипломи кандидатів наук, докторів наук, свідоцтва та довідки про підвищення кваліфікації. Документи свідчать про відповідність кадрового складу Ліцензійним вимогам.

Викладацький склад кафедри фізичної географії та картографії бере участь у численних методичних конференціях та семінарах, зокрема міжнародних, що спрямовані на вдосконалення змісту професійної підготовки фахівців, впровадження сучасних форм та методів навчання. З цією метою на факультеті організована робота навчально-методичного та науково-методичного семінарів, на яких розглядаються сучасні проблеми методології наукових досліджень, методики викладання географічних дисциплін та шляхи їх розв'язання. Викладачі кафедри беруть участь у всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях та семінарах, активно публікують результати власних наукових досліджень.

Якісні показники викладацького складу є результатом реалізації стратегії університету та факультету, спрямованої на формування колективу високопрофесійних фахівців, які володіють теоретико-практичними знаннями у сфері викладання географічних дисциплін навчального плану, займаються науково-дослідною роботою та постійно працюють над підвищенням науково-педагогічної кваліфікації.

Висновок. Експертна комісія підтверджує, що показники кадрового забезпечення підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна відповідають акредитаційним вимогам. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за кадровим забезпеченням спроможний здійснювати якісну підготовку фахівців за даною освітньо-професійною програмою відповідного освітнього рівня.

5. Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності

За Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна для забезпечення освітньої діяльності закріплені на правах оперативного управління будівлі, споруди, майнові комплекси, а також інше необхідне державне майно (Наказ МОН від 26.12.2014 р. № 1518 «Щодо закріплення державного майна за Харківським національним університетом імені

В. Н. Каразіна»).

Матеріально-технічна база університету повністю пристосована для підготовки фахівців за всіма напрямками та спеціальностями, за якими ведеться підготовка фахівців, і забезпечує якісне проведення занять з усіх блоків навчальних дисциплін, включаючи практичну підготовку. Загальні площі Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна складають 241329 м².

Навчальний процес в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна здійснюється в навчальних корпусах, спорткомплексі «Каразінський», лабораторних корпусах, будівлях навчально-допоміжного призначення та в позаміських лабораторіях та базах практик. Загальна площа цих споруд складає 188409 м². Всі споруди відповідають державним будівельним нормам України ДБН В2.2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів», затвердженим наказом Держкоммістобудування України від 27.06.96 р. № 117, санітарним нормам, вимогам правил пожежної безпеки та нормам з охорони праці, які регламентуються державними нормативно-правовими актами.

Площа приміщень для проведення навчальних занять в університеті складає 56320,6 м². Фактичний контингент осіб, що навчаються в університеті, станом на 01.10.2018 складає 15994 особи. З урахуванням фактичного контингенту здобувачів вищої освіти, забезпеченість навчальними площами на одну особу в університеті складає 3,5 м², що відповідає чинним вимогам.

В університеті в 153 аудиторіях стаціонарно встановлені мультимедійні комплекси (проектори, екрани, підсилювачі, колонки). Забезпеченість мультимедійним обладнанням складає 35% від загальної кількості аудиторій. Також в освітньому процесі для одночасного використання задіяні 182 комплекти переносних засобів мультимедіа обладнання. Університет повністю забезпечує освітній процес робочими місцями, комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів.

Для потреб студентів та викладачів надано сучасне ліцензоване програмне забезпечення від корпорації «Майкрософт», антивірусне програмне забезпечення. В університеті створені умови для доступу до Інтернету студентам і викладачам, діє безпроводна WI-FI мережа.

Аудиторні заняття за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти проводяться в навчальному корпусі за адресою: майдан Свободи, 4 з використанням матеріально-технічної бази Харківського національного

університету імені В. Н. Каразіна. Всі аудиторні приміщення кафедри було відремонтовано на протязі останніх років та вони систематично підтримуються у належному стані. Кафедра фізичної географії та картографії факультету геології, географії, рекреації і туризму Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна має достатньо приміщень для роботи науково-педагогічного та навчально-допоміжного кадрового складу. Кафедра в достатній мірі забезпечена меблями, сучасним устаткуванням, приладами, інструментами та матеріалами для проведення занять. В усіх приміщеннях кафедри дотримуються необхідні вимоги техніки безпеки та протипожежної безпеки, є відповідні інструкції, плани евакуації тощо. Стан освітлення аудиторій та санітарні норми приміщень відповідають усім необхідним нормам. Санітарний стан будівель, споруд, навчальних приміщень відповідає санітарним нормам. Кожна лабораторія має у наявності всі необхідні Інструкції, за якими проводиться інструктаж студентів з охорони праці та техніки безпеки. Комісія перевірила журнал з техніки безпеки в лабораторії фізичної географії, геоєкології та методики викладання географічних дисциплін імені проф. Г. П. Дубинського, наявність справних засобів пожежогасіння і встановила, що вони відповідають чинним вимогам.

Кафедра фізичної географії та картографії для забезпечення освітнього процесу за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти використовує три навчальні лабораторії (фізичної географії, геоєкології та методики викладання географічних дисциплін імені проф. Г. П. Дубинського; топографії, картографії та геоінформаційних технологій; геоінформаційних систем та дистанційного зондування Землі) із загальною площею 206,7 м², одна з них обладнана сучасними комп'ютерами у кількості 7 одиниць. Усе програмне забезпечення ліцензоване або знаходиться у вільному доступі: Microsoft Office 365 ProPlus, MapInfo Pro 15, ArcGIS, ArcGIS Desktop, ERDAS Imagine Essentials, QGIS, SAGA, svSIG, GIMP. Сучасне обладнання лабораторій, якісний та технічний стан програмного забезпечення дають змогу проводити лекції та практичні заняття з використанням презентацій, новітніх геоінформаційних технологій та методів математичної статистики у повній мірі.

Фактичний контингент студентів за освітньо-професійною програмою Географія складає 6 студентів. Таким чином, навчальна лабораторія геоінформаційних систем та дистанційного зондування Землі забезпечує проведення практичних занять. Відповідно до графіку освітнього процесу та розкладу занять зайнятість лабораторії становить 3-4 пари в день, 3 дні на тиждень. Комісія перевірила наявність графіку роботи лабораторії, розкладу

занять і встановила, що матеріали у справі подані достовірні, забезпеченість комп'ютерними робочими місцями складає 100 %.

Усі лабораторії забезпечені мультимедійними проекторами, екранами (стаціонарними чи переносними) для мультимедійних установок, ноутбуками чи персональними комп'ютерами, принтерами, сканерами, є метеорологічні, геодезичні прилади, компаси, GPS навігатор, ехолот, автоматизована метеорологічна станція.

Враховуючи графік роботи лабораторії геоінформаційних систем та дистанційного зондування Землі, розклад занять студентів, кількість посадкових місць у лабораторії, активне використання студентами власних ноутбуків, Комісія констатує, що практичні заняття з усіх дисциплін навчального плану за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія, а також виконання досліджень з дипломного проектування забезпечені комп'ютерними робочими місцями та необхідним обладнанням на 100 %.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна має розвинену соціальну інфраструктуру. Загальна площа гуртожитків університету складає 52920 м². В них станом на 01.10.2018 р. проживало 3270 студентів. На одного студента в гуртожитку припадає близько 6 м² житлової площі. Умови проживання в гуртожитках задовільні. Усі гуртожитки мають санітарні паспорти. Забезпеченість гуртожитком студентів, що навчаються за спеціальністю 106 Географія складає 100 % від потреби.

В університеті функціонує 4 їдальні та 19 буфетів, із загальною площею 905,1 м², розташованих в усіх навчальних корпусах, із загальною кількістю посадкових місць – 501. Режим роботи їдалень, буфетів установлюється підприємцями, що надають послуги з харчування, спільно з адміністрацією та профспілковим комітетом університету.

В університеті наявні 2 актові зали загальною площею 2167 м², 14 спортивних залів загальною площею 7454 м², інші спортивні споруди: стадіон, 7 спортивних майданчиків, 12 кортів, футбольне поле, 15 приміщень для фізкультурно-оздоровчих занять загальною площею 59226 м². В університеті постійно працює медичний пункт.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна має власну базу відпочинку – спортивно-оздоровчий табір «Фігуровка», розташований у Чугуївському районі Харківської області.

Висновок. Комісія констатує, що рівень матеріально-технічного забезпечення, стан споруд, приміщень, навчальних площ, необхідних для організації якісного освітнього процесу за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем

вищої освіти у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна відповідає державним будівельним нормам та державним вимогам щодо акредитації. Навчальні та адміністративні приміщення Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна відповідають державним санітарним нормам, вимогам техніки безпеки, правил пожежної безпеки та нормам з охорони праці, які регламентуються державними нормативно-правовими актами та забезпечують умови щодо освітлення та повітряного режиму. Університет має необхідну соціально-культурну інфраструктуру, що сприяє формуванню соціально відповідальних і культурних фахівців. Усі документи, що засвідчують право володіння приміщеннями для здійснення освітнього процесу, висновки органів державного нагляду про відповідність наявних приміщень санітарним нормам та вимогам правил пожежної безпеки є у наявності.

6. Інформаційне забезпечення освітньої діяльності

Експертна комісія встановила, що при Харківському університеті імені В. Н. Каразіна функціонує Центральна наукова бібліотека, загальна площа приміщень якої складає 10 164 м². Загальний фонд бібліотеки на 01.10.2018 р. налічує 3 423 019 примірників, серед них: 1 881 010 примірників наукової літератури, 1 164 545 примірників навчальної літератури. Фонд постійно поповнюється новими виданнями за рахунок придбання новинок та власного видавництва.

Фонд книжкових пам'яток (85 тисяч видань) віднесено до наукового об'єкту, що становить національне надбання (Розпорядження Кабінету міністрів України № 650-р від 28 серпня 2013 р. «Про віднесення наукових об'єктів до таких, що становлять національне надбання»).

Для читачів працюють 5 абонементів, 15 спеціалізованих залів (803 місця, площа – 1 890,5 м²). У читальному залі науково-бібліографічного відділу до послуг користувачів представлено 40-тисячний фонд енциклопедій, словників, покажчиків, довідників. Усі читальні зали та навчальні абонементи працюють у режимі відкритого доступу.

Розвивається електронна бібліотека, до складу якої входять електронний каталог з електронним замовленням, повнотекстові бази даних журналів іноземних і вітчизняних видавництв, електронні ресурси повнотекстових видань учених і викладачів університету, а також видання, придбані на електронних носіях.

Постійна увага приділяється оновленню напрямів, змісту і формі сучасного інформаційного обслуговування. У рамках сприяння академічній

добročесності, працівники проводять низку заходів для студентів та науковців, серед яких заняття з пошуку та використання ресурсів бібліотеки, мережових ресурсів, робота з базами даних, укладання бібліографічних описів та бібліографічних списків до наукових робіт, цитувань та бібліографічних посилань.

Електронний каталог з електронним замовленням документів функціонує з цілодобовим доступом через Інтернет і налічує понад 960 000 назв документів, понад 1 400 000 примірників. Бібліотека має свої профілі з посиланням на електронний каталог ЦНБ у провідних світових каталогах бібліотек: libraries.org (з 2000 р.), LibWeb та WorldCat (з 2005 р.).

Функціонує університетський електронний архів, який має міжнародний класифікаційний індекс ISSN 2310-8665 і, завдяки цьому, має статус повноцінного електронного видання, в якому можна публікувати результати досліджень як в першоджерелі, нарівні з друкованими періодичними виданнями.

Доступ до світових інформаційних повнотекстових баз даних здійснюється з усіх комп'ютерів, підключених до Інтернет через мережу університету. Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 1286 від 19 вересня 2017 р. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна увійшов до переліку вищих навчальних закладів і наукових установ, яким надається доступ до БД Scopus та Web of Science. Завдяки підтримці Посольства США в Україні користувачі мають доступ до віртуальної бази даних бібліотеки Міжнародної інформаційної служби Держдепартаменту США, у т. ч., до БД JSTOR, Academic OneFile, ProQuest Dissertations & Theses Database, Research In Context та ін.

Експертна комісія встановила, що бібліотечний фонд формується і оновлюється згідно з навчальними планами, програмами та тематикою наукових досліджень шляхом придбання наукової, навчальної, довідкової літератури, періодичних видань на електронних носіях, електронних баз даних, створених як в Україні, так і за кордоном і підтверджує, що воно відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів освіти та державним вимогам до акредитації освітньо-професійної програми.

Забезпеченість студентів-географів, що навчаються за освітньо-професійною програмою Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти підручниками і навчальними посібниками, які наявні у бібліотеці університету, становить 100 % від потреби. Фахові періодичні видання, які є в бібліотеці та читальних залах, відповідають потребам освітньо-професійної програми Географія, що акредитується. Серед останніх варто зазначити «Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Географія», «Вісник Одеського національного університету. Географічні та геологічні науки», «Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Геологія-Географія-Екологія», «Геоінформатика», «Вісник геодезії та картографії», «Проблеми безперервної географічної освіти і картографії» та інші.

За результатами перевірки встановлено, що випускова кафедра фізичної географії та картографії має у своєму розпорядженні додаткову навчально-методичну та наукову літературу, якою користуються студенти додатково до фондів бібліотеки.

В університеті функціонує власний видавничий комплекс з сучасним обладнанням, який дозволяє на високому рівні друкувати не лише методичні матеріали, але й підручники, монографії, наукові журнали.

На факультеті геології, географії, рекреації і туризму видаються три фахових збірника, включених до Переліку наукових фахових видань України з географічних наук: «Вісник Харківського національного університету. Серія: Геологія. Географія. Екологія»; «Проблеми безперервної географічної освіти і картографії», «Часопис соціально-економічної географії». Вже кілька років поспіль на факультеті виходять збірники матеріалів двох міжнародних наукових конференцій студентів, аспірантів та молодих вчених.

Висновок. Експертна комісія зазначає, що інформаційне забезпечення Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти і державним вимогам до акредитації освітньо-професійних програм за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, що дозволяє забезпечити якісну підготовку здобувачів за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія.

7. Відповідність якісних характеристик підготовки фахівців державним вимогам

У Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна функціонує система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти).

Основним показником якості підготовки фахівців є результати екзаменаційних сесій, тестового контролю, виконання студентами комплексних контрольних робіт, випускних дипломних робіт.

Експертною комісією перевірені результати останньої (перед акредитацією) екзаменаційної сесії студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія за другим

(магістерським) рівнем вищої освіти, які свідчать про достатній рівень підготовки.

Аналіз отриманих показників дозволяє зробити такі висновки. Абсолютна успішність за всіма дисциплінами складає 100 %. Загальна якість навчання за дисциплінами циклу загальної підготовки складає 75 %, а за дисциплінами професійної підготовки – 100 %, середній бал за дисциплінами складає 4,4 бали. Структура одержаних оцінок (за успішністю та якістю) відповідає державним вимогам щодо якості підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Задля діагностики результатів освітньої діяльності у студентів за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти під час проведення акредитаційної експертизи Комісія здійснила перевірку рівня залишкових знань із дисциплін навчального плану згідно графіку, затвердженого ректором Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та погодженого головою експертної комісії.

Якість підготовки фахівців визначалася за результатами проведених комплексних контрольних робіт (ККР). Експертна комісія використовувала пакети ККР, розроблені науково-педагогічними працівниками університету.

У виконанні комплексних контрольних робіт брали участь 100 % складу академічної групи ГГ-61, що навчаються за освітньо-професійною програмою Географія.

Дисципліни, за якими проводили заміри залишкових знань, призначались вибірково з циклу загальної підготовки (Теорія геозображень, Фундаментальні проблеми землезнавства) та з циклу професійної підготовки (Прикладна ландшафтна екологія). Комплексні контрольні роботи охоплюють увесь основний матеріал дисциплін, дозволяють виявити знання студентів з профілюючих та суміжних з нею дисциплін.

Здійснивши аналіз результатів комплексних контрольних робіт, зроблені такі висновки. Результати виконання ККР студентами групи ГГ-61 за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти свідчать, що:

- з циклу загальної підготовки студенти показали 100 % абсолютної успішності та 67 % якості знань; середній бал – 4,2. Відхилення від самоаналізу склало 0 % за абсолютною успішністю. За результатами ККР якість підготовки з дисципліни «Теорія геозображень» покращилася на 17 %, що у середньому за циклом показало покращення на 9 %. Таке розходження обумовлене незначною кількістю студентів у групі (6 студентів, відповідно розбіжність 17 % обумовлена кращим написанням роботи одним студентом;

- з циклу професійної підготовки студенти показали 100 % абсолютної успішності та 100 % якості знань; середній бал – 4,3. Відхилення від самоаналізу склало 0 % за показником якості, 0 % за абсолютною успішністю та 0 за середнім балом.

Перевірка звітів з усіх видів практик, які проходили студенти освітньо-професійної програми Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти показала об'єктивність їх оцінки викладачами. У проходженні практики брали участь 100 % студентів. Абсолютна успішність захисту звітів складає 100 %, якість навчання становить 72 %, середній бал 4,1. Розбіжність між оцінками навчального закладу та оцінками експертів відсутня, є незначні розходження у балах.

Організація підготовки кваліфікаційних робіт здійснюється відповідно до графіку освітнього процесу. Затвердження тем та закріплення наукових керівників оформлюється наказом ректора, стан виконання дипломних робіт розглядається на засіданнях кафедри фізичної географії та картографії. Керівництво дипломними роботами здійснюють провідні викладачі кафедри – доктори наук, професори і кандидати наук, доценти. Тематика кваліфікаційних робіт є актуальною, відповідає змісту освітньо-професійної програми, потребам профільних установ, науковим напрямам діяльності кафедри фізичної географії та картографії. Публічний захист відбувається на відкритих засіданнях Екзаменаційної Комісії.

Висновок. Експертна комісія підтверджує відповідність рівня теоретичної, професійної та практичної підготовки студентів вимогам освітньо-професійної програми Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Якість виконання ККР, результатів сесії та проходження практик відповідають встановленим вимогам, що свідчить про достатній рівень підготовки майбутніх фахівців.

Якісні характеристики підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна відповідають державним вимогам до акредитації освітньо-професійної програми і забезпечують конкурентоспроможність випускників на ринку праці.

8. Пропозиції та висновки експертної комісії

За результатами проведеної первинної акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти у Харківському національному

університеті імені В. Н. Каразіна експертною комісією були зроблені такі висновки.

1. На підставі матеріалів, поданих Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна на акредитацію, та перевірки результатів діяльності на місці, експертна комісія дійшла висновку, що освітня діяльність Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна з підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, а саме організаційне, кадрове, матеріально-технічне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення за обсягом, формою та змістом відповідають встановленим вимогам до названого рівня підготовки і можуть забезпечити державну гарантію якості освіти.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна та випускова кафедра фізичної географії та картографії спроможні здійснювати підготовку фахівців за зазначеною освітньо-професійною програмою, спеціальністю та рівнем підготовки.

2. На підставі вивчення наявних акредитаційних матеріалів та перевірки діяльності Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна відхилень від вимог щодо підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (освітнім) рівнем вищої освіти не виявлено.

3. Матеріально-технічний, навчально-методичний, інформаційний, науковий та кадровий потенціал Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна відповідає Ліцензійним умовам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти та державним вимогам до акредитації, що забезпечує державну гарантію якості освіти за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Експертна комісія висловлює такі пропозиції і рекомендації щодо заявленого виду діяльності Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, які не впливають на позитивний висновок про підсумки акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, але дозволяють поліпшити якість підготовки фахівців:

- продовжити роботу у напрямі підготовки дисертаційних робіт науково-педагогічними працівниками за профілем наукової діяльності кафедри;
- розширити мережу баз науково-дослідницької практики.

До експертного висновку додається Декларація виконання вимог Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти

(Додаток А), Порівняльна таблиця відповідності державним вимогам щодо якісних характеристик підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти (Додаток Б), зведена відомість результатів виконання комплексних контрольних робіт студентами спеціальності 106 Географія за освітньо-професійною програмою Географія з графіком проведення ККР під час експертизи (Додаток В).

На підставі поданих на акредитацію матеріалів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна і перевірки результатів безпосередньо у навчальному закладі експертна комісія дійшла висновку, що інформація, подана в акредитаційних матеріалах, є достовірною, підготовка фахівців за освітньо-професійною програмою Географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти відповідає нормативним вимогам і може бути акредитована.

Голова експертної комісії,
завідувач кафедри географії Вінницького
державного педагогічного університету імені
Михайла Коцюбинського, доктор
географічних наук, професор

Г. І. Денисик

Член експертної комісії,
завідувач кафедри географії Національного
педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова,
кандидат географічних наук, доцент

В. Г. Щабельська

«З експертними висновками ознайомлений»
ректор Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна,
доктор соціологічних наук, професор,
академік НАН України

В. С. Бакіров

30 листопада 2018 року

Голова експертної комісії

Г. І. Денисик

**ДЕКЛАРАЦІЯ
ВИКОНАННЯ ВИМОГ ЛІЦЕНЗІЙНИХ УМОВ
ПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 106 Географія

Освітньо-професійна програма Географія

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)*	Фактичне значення показника	Виконується / не виконується
	магістр	магістр	
1	2	3	4
КАДРОВІ ВИМОГИ			
щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
1. Науково-педагогічні працівники, які здійснюють освітній процес, мають стаж науково-педагогічної діяльності понад два роки та рівень наукової та професійної активності, який засвідчується виконанням не менше чотирьох видів та результатів з перелічених у п.30 Ліцензійних умов	+	+	виконується
2. Кадровий склад включає:	На кожні 10 здобувачів, одного викладача, який має кваліфікацію відповідно до спеціальності, науковий ступінь або вчене звання	+	виконується
3. Група забезпечення спеціальності у кожному підрозділі закладу, де здійснюється підготовка за спеціальністю, складається з науково-педагогічних або наукових працівників, які працюють у закладі за основним місцем роботи та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і які не входять до жодної іншої групи забезпечення в поточному семестрі	+	+	виконується
4. Група забезпечення відповідає таким вимогам:			
Частка тих, хто має науковий ступінь та/або вчене звання, встановлюється за найвищим рівнем провадження освітньої діяльності і становить не менше (%)	60	100	виконується +40
Частка тих, хто має науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора,	20	40	виконується +20

1	2	3	4
встановлюється за найвищим рівнем провадження освітньої діяльності і становить не менше (%)			
5. Наявність трудових договорів (контрактів) з усіма науково-педагогічними (науковими) працівниками та наказів про прийняття їх на роботу	+	+	виконується
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ			
щодо матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
1. Площа навчальних приміщень для проведення освітнього процесу становить не менше ніж (кв. метрів на одного здобувача освіти)	2,4	3,5	виконується +1,1
2. Площа навчальних приміщень у закладі освіти складає	Не менше 2000 кв. метрів для закладу освіти	56320,6	виконується +54320,6
3. Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання освітніх програм	+	+	виконується
4. Забезпеченість мультимедійним обладнанням (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	35	виконується +5
5. Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
- бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	виконується
- пунктів харчування	+	+	виконується
- актового чи концертного залу	+	+	виконується
- спортивного залу	+	+	виконується
- стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	виконується
- медичного пункту	+	+	виконується
6. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (відсоток від потреби)	100	100	виконується
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ			
щодо інформаційного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
1. Наявність у бібліотеці закладу освіти вітчизняних та закордонних фахових періодичних видань відповідного або спорідненого спеціальності профілю (у тому числі в електронному вигляді) встановлюється за найвищим рівнем провадження освітньої діяльності і становить	5	13	виконується +8
2. Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	виконується
3. Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня / освітньо-наукова / видавнича / атестаційна (наукових працівників) діяльність, зразки документів про	+	+	виконується
		http://www.univer.kharkov.ua/	

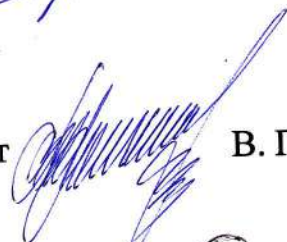

1	2	3	4
освіту, умови доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до приміщень, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)			
4. Наявність сторінки на офіційному веб-сайті закладу освіти англійською мовою, на якому розміщена основна інформація про діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітні / освітньо-наукові програми, зразки документів про освіту), правила прийому іноземців та осіб без громадянства, умови навчання та проживання іноземців та осіб без громадянства, контактна інформація (у разі започаткування або провадження підготовки іноземців та осіб без громадянства)	+	+	виконується
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ			
щодо навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
1. Наявність усіх освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових) програм, навчальних планів, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затверджених в установленому порядку	+	+	виконується
2. Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	виконується
3. Наявність програм з усіх видів практичної підготовки	+	+	виконується
4. Наявність методичних матеріалів для проведення підсумкової атестації здобувачів вищої освіти	+	+	виконується

Голова експертної комісії,
завідувач кафедри географії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, доктор географічних наук, професор

Г. І. Денисик

Член експертної комісії,
завідувач кафедри географії Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, кандидат географічних наук, доцент

В. Г. Щабельська

«З експертними висновками ознайомлений»
ректор Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, доктор соціологічних наук, професор, академік НАН України

В. С. Бакіров

30 листопада 2018 року

Голова експертної комісії

Г. І. Денисик

**Відповідність державним вимогам
щодо якісних характеристик підготовки фахівців
за освітньо-професійною програмою Географія
зі спеціальності 106 Географія
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна**

Назва показника (нормативу)	Нормативи та вимоги за освітньо-кваліфікаційними рівнями, показники освітньої діяльності та відхилення фактичного значення показника від нормативу*		
	Магістр	Фактично	Відхилення
1	2	3	4
Якісні характеристики підготовки фахівців			
1. Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
1.1. Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години форми контролю, %	100	100	немає
1.2. Підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	немає
1.3. Чисельність науково-педагогічних працівників, що обслуговують спеціальності і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	немає
2. Результати освітньої діяльності, (рівень підготовки фахівців), не менше %			
2.1. Рівень знань студентів з гуманітарної та соціально-економічної підготовки:			
2.1.1. Успішно виконані контрольні завдання	90	не передбачено	-
2.1.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	не передбачено	-

1	2	3	4
2.2. Рівень знань студентів з природничо-наукової (фундаментальної) підготовки:			
2.2.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.2.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	67	+17
2.3. Рівень знань студентів зі спеціальної (фахової) підготовки			
2.3.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.3.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	92	+42
3. Організація наукової роботи			
3.1. Наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів	+	+	немає
3.2. Участь студентів у науковій роботі (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях, участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	немає

Голова експертної комісії,

завідувач кафедри географії

Вінницького державного педагогічного університету

імені Михайла Коцюбинського,

доктор географічних наук, професор

Г. І. Денисик

Член експертної комісії,

завідувач кафедри географії Національного

педагогічного університету імені М. П. Драгоманова,

кандидат географічних наук, доцент

В. Г. Щабельська

«З експертними висновками ознайомлений»

ректор Харківського національного

університету імені В.Н. Каразіна,

доктор соціологічних наук, професор,

академік НАН України

В. С. Бакіров

30 листопада 2018 року

Голова експертної комісії

Г. І. Денисик

**Зведена відомість результатів виконання комплексних контрольних
робіт студентами освітньо-професійної програми
Географія
зі спеціальності 106 Географія
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
та графік їх проведення під час експертизи**

Голова комісії

Г. І. Денисик

**Зведена відомість
РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ КОМПЛЕКСНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ
студентами спеціальності 106 Географія за освітньо-професійною програмою Географія
у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна**

№ з/п	Дисципліна	Група	Кількість студентів, всього осіб	Викону-вали ККР		Одержали оцінки при акредитаційній експертизі						Успішність, %	Самоаналіз				
				осіб	%	5 осіб	%	4 осіб	%	3 осіб	%		2 осіб	%	Успішність, %	Успішність, %	Якість, %
1. Цикл загальної підготовки																	
1.1	Теорія геоображень	ГГ-61	6	6	100	2	34	2	33	2	33	-	-	100	67	100	50
1.2	Фундаментальні проблеми землезнавства	ГГ-61	6	6	100	4	67	-	0	2	33	-	-	100	67	100	67
Всього за циклом			12	12	100	6	51	2	16	4	33	-	-	100	67	100	58
2. Цикл професійної підготовки																	
2.1	Прикладна ландшафтна екологія	ГК-61	6	6	100	2	33	4	67	-	-	-	-	100	100	100	100
Всього за циклом			6	6	100	2	33	4	67	-	-	-	-	100	100	100	100

Голова експертної комісії,

завідувач кафедри географії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, доктор географічних наук, професор

Г. І. Денисик

Член експертної комісії,

завідувач кафедри географії Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, кандидат географічних наук, доцент

В. Г. Щабельська

«З експертними висновками ознайомлений»

ректор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, доктор соціологічних наук, професор, академік НАН України

В. С. Бакіров

30 листопада 2018 року

Голова комісії

ПОГОДЖЕНО

Голова експертної комісії МОН України

Г. І. Денисик

« 29 » листопада 2018 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор Харківського національного університету імені Г. С. Каразіна

В. О. Бакіров

« 29 » листопада 2018 р.

ГРАФІК

проведення комплексних контрольних робіт студентами спеціальності 106 Географія (освітньо-професійна програма Географія у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна

№	Спеціальність	Дисципліна	Група	Дата	Час	Аудиторія	Викладач	Експерт
1	106 Географія	Фундаментальні проблеми землезнавства	ГГ-61	29.11.2018 р.	10.00	4-69	І. Г. Черваньов	Г. І. Денисик
2		Прикладна ландшафтна екологія	ГГ-61	29.11.2018 р.	13.00	4-69	О. В. Залобовська	В. Г. Щабельська
3		Теорія геозображень	ГГ-61	30.11.2018 р.	09.00	4-68	В. А. Пересадько	Г. І. Денисик

Декан факультету геології, географії, рекреації і туризму

В. А. Пересадько

Голова експертної комісії

Г. І. Денисик